

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

1. Selkopolku – selkokirjoja yläkouluihin -hankkeen arviointitutkimus: Pyyntö osallistua tutkimukseen

Sinua pyydetään mukaan arviointitutkimukseen, jossa tutkitaan Lastenkirjainstituutin toteuttaman Selkopolku-hankkeen vaikuttavuutta. Selkopolku-hankkeessa Suomen Kulttuurirahasto lahjoittaa kaikille Suomen yläkouluille nuorille suunnattuja suomenkielisiä selkokirjoja ja helppolukuisia kirjoja keväällä 2024, minkä lisäksi opettajille järjestetään syksyllä 2024 koulutuksia selkokirjojen hyödyntämisestä. Jyväskylän yliopiston lukuvuonna 2024–2025 toteuttaman arviointitutkimuksen tehtävänä on selvittää, kuinka hanke onnistuu sille asetetuissa tavoitteissa eli 1) saamaan positiivista muutosta heikosti lukevien nuorten lukuinnossa ja 2) tarjoamaan opettajien tarpeita vastaavia materiaaleja.

Sinua pyydetään tutkimukseen, koska koulunne on saanut kirjalahjoituksen.

Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja siihen osallistumista. Tietosuojailmoituksessa on kerrottu henkilötietojesi käsittelystä.

Tutkimukseen kutsutaan kunkin koulun yhteistyöopettajien (N = 863) kautta mukaan kaikki lahjoitettuja kirjoja opetuksessa hyödyntävät opettajat (opetusta vuosiluokille 7–9) sekä ainakin yhden 9. luokan 15 vuotta täyttäneet oppilaat.

Tämä on yksittäinen tutkimus, eikä sinuun oteta myöhemmin uudestaan yhteyttä.

2. Vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen, keskeyttää osallistumisen tai peruuttaa jo antamasi suostumuksen syytä ilmoittamatta milloin tahansa tutkimuksen aikana. Tästä ei aiheudu sinulle kielteisiä seurauksia. Keskeyttäessäsi tutkimukseen osallistumisen tai peruuttaessasi antamasi suostumuksen, sinusta siihen mennessä kerättyjä henkilötietoja ja muita tietoja käytetään osana tutkimusaineistoa, kun se on välttämätöntä tutkimustulosten varmistamiseksi.

Oppilasta ei aseteta eriarvoiseen asemaan koulussa, jos hän ei halua osallistua tutkimukseen.

3. Tutkimuksen kulku

Tutkimukseen kuuluu kolme lyhyttä kyselyä: 1. syyskuussa, 2. marras-joulukuussa ja 3. helmi-maaliskuussa. Oppilaskyselyt täytetään luokassa opettajan johdolla. Kysymykset kohdentuvat lukutaitoon, lukumotivaatioon, sekä siihen, miten Selkopolku-hankkeen kirjalahjoitus soveltuu käyttöön luokissa.

Alkumittaus syyskuussa. Opettajat ja 9. luokkien oppilaat vastaavat lukuvuoden alussa kyselyyn. Opettajat vastaavat kysymyksiin omista ja luokan taustatiedoista, ovatko he aiemmin hyödyntäneet selkokirjoja ja helppolukuisia kirjoja ja miten, sekä millaiset ensivaikutelmat heillä on lahjoitetuista kirjoista. Kyselyn täyttöön menee aikaa noin 15 minuuttia. Lisäksi opettajia pyydetään arvioimaan kunkin tutkimukseen osallistuvan oppilaan lukutaitoa ja suomen kielen taitoa. Tähän kyselyyn menee myös aikaa noin 15 minuuttia. Oppilaat vastaavat kyselyyn omista perustiedoistaan (esimerkiksi ikä ja äidinkieli) sekä lukemiseen liittyviin kysymyksiin. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 15 minuuttia.

Välimittaus marras-joulukuussa. Opettajat vastaavat materiaalien käyttöä ja käytettävyyttä koskevaan kyselyyn. Oppilaat vastaavat lukemista koskevaan kyselyyn. Sekä opettajan että oppilaan kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 10 minuuttia.

Loppumittaus helmi-maaliskuussa. Opettajat vastaavat materiaalien käyttöä ja käytettävyyttä koskevaan kyselyyn sekä. Lisäksi opettajia pyydetään arvioimaan lahjoitettuja kirjoja sekä antamaan palautetta ja kehittämisohdotuksia Selkopolku-hankkeesta. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 15 minuuttia. Oppilaat vastaavat lukemista koskevaan kyselyyn. Kyselyyn vastaamiseen menee noin 10 minuuttia.

Lisäksi muutamia luokkia kutsutaan mukaan havainnoiteihin ja haastatteluihin tammi-helmikuussa. Havainnoinnit ja haastattelut täydentävät kyselyvastauksista saatavaa aineistoa. Tutkija tulee vierailemaan luokkiin, jotka haluavat osallistua tähän tutkimuksen osaan. Hänen tehtävänsä on havainnoida, miten materiaaleja voidaan käyttää oppitunnilla. Lisäksi hän haastattelee opettajia ja oppilaita siitä, miten materiaaleja on yleensä käytetty, ovatko ne kiinnostavia ja vastaavatko ne oppilaiden ja opettajien tarpeisiin. Lisäksi kysytään yleisesti Selkopolku-hankkeen toimivuudesta ja kehittämisohdotuksista. Haastattelut kestävät noin 15 minuuttia. Haastattelut nauhoitetaan äänitallentimella ja muokataan tunnistettomaksi tekstiksi yliopistolla. Haastateltavat eivät ole tekstikatkelmista tunnistettavissa.

4. Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat hyödyt

Tutkimukseen osallistuminen hyödyttää oppilaiden lukutaidon- ja innon tukemiseen liittyvien keinojen määrittämistä ja kehittämistä.

5. Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat riskit, haitat ja epämukavuudet sekä niihin varautuminen

Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu osallistujille mitään riskejä, haittoja tai epämukavuuksia.

6. Tutkimuksen kustannukset ja korvaukset tutkittavalle sekä tutkimuksen rahoitus

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota, mutta oppilaalle annetaan tutkimukseen osallistumisesta vähäarvoinen palkinto, esim. makeisia.

Tutkimuksen rahoittaa Suomen Kulttuurirahasto.

7. Tutkimustuloksista tiedottaminen ja tutkimustulokset

Tutkimuksesta laaditaan raportti Suomen Kulttuurirahaston käyttöön. Lisäksi tutkimuksesta valmistuu tieteellisiä julkaisuja, opinnäytetöitä sekä konferenssi- ja seminaariesityksiä. Välitämme tietoa tuloksista myös sosiaalisessa mediassa, opettajien täydennyskoulutuksissa ja päättäjille esimerkiksi politiikkasuositusten muodossa. Tutkimuksen tuloksia tullaan käyttämään myös yliopistolla opetuksessa. Tutkimusaineisto raportoidaan aina siten, ettei opettajia tai oppilaita voida tunnistaa yksilöinä. Haastatteluaineistoa ei jaeta, eikä sitä milloinkaan esitetä julkisesti. Sanallisia vuorovaikutuskatkelmia voidaan käyttää esimerkkeinä julkaisuissa, mutta ne anonymisoidaan, eikä katkelmasta voi tunnistaa oppilaita tai opettajia yksilöinä.

8. Tutkittavien vakuutusturva

Jyväskylän yliopiston toiminta ja tutkittavat on vakuutettu.

Vakuutus sisältää potilasvakuutuksen, toiminnanvastuuvakuutuksen ja vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen. Tutkimuksissa tutkittavat (koehenkilöt) on vakuutettu tutkimuksen ajan ulkoisen syyn aiheuttamien tapaturmien, vahinkojen ja vammojen varalta. Tapaturmavakuutus on voimassa mittauksissa ja niihin välittömästi liittyvillä matkoilla.

9. Lisätietojen antajien yhteystiedot

Sanni Heikkinen, tutkimuskoordinaattori
050 479 0810
selkopolku-tutkimus@jyu.fi
PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto

Jenni Ruotsalainen, tutkijatohtori
040 805 4493
jenni.m.ruotsalainen@jyu.fi
PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto

Minna Torppa, professori, tutkimuksen johtaja
040 805 3538
minna.p.torppa@jyu.fi
PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto